

LJUDSKI GLAS

GLASILO „KMETSKO DELAVSKE ZVEZE“.

P. n. Licealna knjižnica
Ljubljana
Stroßmayerjeva ul.

Izhaja vsako sredo in stane za vse leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četrt leta K 10.50, na mesec K 3.50; posamezna številka K 1.—. Inserati po dogovoru.

Vse dopise in pošiljatve za „Ljudski Glas“ in K. D. Z. je frankirati in naslavljeni: Ljubljana, poštni predal 168. — Tajništvo K. D. Z. se pa nahaja v Ljubljani, Kongresni trg št. 9.

Kako bomo volili?

Volili bomo po novem volivnem redu za občinska zastopstva v Sloveniji, ki so ga sestavili klerikalci in ki je stopil v veljavo dne 15. maja 1920, objavljen je bil pa v »Uradnem listu« deželne vlade za Slovenijo št. 71 z dne 8. junija 1920.

Kakšen je bil stari volivni red, ve vsak in tudi mi smo o njem že govorili zgoraj. Po starem volivnem redu ni imelo revno ljudstvo sploh nobene besede pri občinskem gospodarstvu. Vso moč je imela v rokah peščica bogatih gruntarjev, krčmarjev, trgovcev in škricov, liberalne ali klerikalne barve.

No, svetovna vojna je zrevolucionirala ves svet in tudi naši močotci so videli, da ljudstvo nikakor ne bo več trpelo, da bi se tako gazile njegove svete pravice. Klerikalna deželna vlada je zato zmašila nek drugi volivni red za občinske volitve, ki sicer upošteva na glavnem naše zahteve, a vendarle skuša na vseh koncih in krajih pristriči svete pravice revnega ljudstva v korist dosedanih bogatih magnatov.

V naslednjem hočemo na kratko podati na glavnem določbe novega volivnega reda, da se bo ljudstvo znalo ravnati ob volitvah.

Ne moremo ponatisniti vsega volivnega reda in to tudi ni potrebno; ampak podamo le glavne točke:

Uredba o volitvi v občinska zastopstva v Sloveniji.

I. poglavje.

I. oddelek.

Kdo ima pravico voliti?

§ 1.

Pravico voliti imajo vsi oni 21 let stari naši državljani moškega ali ženskega spola, ki imajo vsaj že eno leto svoje redno bivališče v občini ali ki kot javni nameščenci, nameščenci zasebnih železnic (izvzemši malih železnic), duhovniki, notariji, odvetniki, inženirji in geometri, zdravniki in živinozdravniki vsaj od začetka prve razgrnitve volilnih imenikov redno bivajo v občini.

Za izračunjanje časa, kako dolgo biva volilec v občini, je merodajen dan, ko so bili prvič razgrnjeni volilni imeniki.

Odsotnost iz občine vsled vojaškega službovanja se ne smatra za ukinitve bivališča. Isto velja, ako se kdo vsled vojnih dogodkov ni mogel vrniti iz inozemstva na prejšnje bivališče.

§ 2.

Aktivni častniki in vojaki, oziroma orožništvo, ter oni, ki so začasno na dopustu, nimajo pravice voliti.

Kdor je na orožni vaji, se vpiše v volilni imenik, ne more pa voliti, vendar sme izvoljen biti.

§ 3.

Izveti od volilne pravice so vsi oni, ki so pod očetovsko oblastjo, pod varstvom ali skrbstvom, potem vsi, ki uživajo iz javnih ali občinskih sredstev kot ubožci trajno preskrbo ali ki sploh žive ob javni milodarnosti.

Za preskrbo ubožcev ali za dela javne milodarnosti pa ni smatrati: podpor iz bolniških blagajnic, rent za nezgode, starost ali onemoglost, brezplačne oskrbe v javnih bolnicah in tudi ne begunskih podpor.

Kako se voli?

§ 4.

Volilno pravico je izvrševati osebno.

Kdo sme biti izvoljen?

§ 5.

Za občinske odbornike ali namestnike smejo izvoljene biti vse osebe moškega ali ženskega spola, ki imajo pravico voliti, ki so dopolnile 24. leto svoje dobe in ki niso izvzete od volilnosti.

Kdo ne sme biti izvoljen?

§ 6.

Izveti so, da ne morejo izvoljeni biti:

1. občinski nameščenci, razen občinskih učiteljev;

2. uradniki onih oblastev, ki neposredno nadzorujejo.

3. in 4. osebe, ki niso občini plačale svojih dolgov ali niso položile računov o gospodarstvu z občinskim premoženjem;

5. osebe, ki se branijo sprejeti izvolitev v občinski odbor, ali ki pozneje mandat odlože, za dobo treh let.

Kdo ne sme voliti, ne voljen biti.

§ 7.

Izključene, da ne smejo voliti, niti voljene biti, so:

1. Osebe, ki so bile obsojene zaradi tatvine, poneverbe, sleparstva, sovodstva, nepoštenega postopka v kreditnih opravilih, zlobnega oškodovanja svojih upnikov, osebe, ki so bile v prisilni delavnici in ki izvršujejo nečisto obrt. — Izključenje od volitev ugasne pri manjših prestopkih z prestano kaznijo, pri ostalih pa po 5 letih. Če je bil pa kdo zaradi teh dejanj obsojen na 5 let kazni, pa ugasne šele po 10 letih.

2. Osebe, ki so bile obsojene zaradi kršenja kakršnekoli volivne svobode. Izključenje preneha 6 let po prestani kazni.

3. Osebe, ki so bile obsojene zaradi oderuštva, navijanja cen, kopičenja blaga, verižništva, tiho-tapstva ali nerednosti pri aprovizacijah. Ti izgubijo volilno pravico 3 leta po prestani kazni, če so bili obsojeni vsaj na 2000 K globe ali 1 teden zapore.

4. osebe, katerim je sodišče odtegnilo očetovsko oblast nad njih otroki, dokler so otroci pod tujim varstvom, vsekakor pa tri leta po sodni odredbi;

5. osebe, ki so bile zaradi pijanosti ali pijančevanja že dvakrat obsojene na zapor, za dobo treh let po prestani kazni;

6. osebe, nad katerih imovino se je razglasil konkurz, do konca konkurza;

7. osebe, ki so bile odpuščene iz javnega urada ali službe zaradi pregreška iz dobičkaželjnosti, za dobo treh let, odkar so bile odpuščene;

8. ženske, ki so pod npravnostnopolicijskim nadzorstvom.

II. oddelek.

Priprave za volitve v občinski svet.

§ 8.

Za volitev občinskega odbora mora župan sestaviti volilni imenik po abecednem redu, in sicer ločeno za moške in za ženske. V občinah z vsaj 2000 prebivalci mora župan določiti več moških in več ženskih volišč in v ta namen razdeliti volilstvo po okrajih. V tem primeru je za vsak volilni okraj napraviti poseben volilni seznam.

Občinski odbor sestoji v občinah: z manj kakor 500 prebivalci iz 10 odbornikov in 10 namestnikov,

z manj kakor 2000 prebivalci iz 16 odbornikov in 16 namestnikov,

z manj kakor 5000 prebivalci iz 24 odbornikov in 24 namestnikov,

z manj kakor 10.000 prebivalci iz 32 odbornikov in 32 namestnikov,

z manj kakor 20.000 prebivalci iz 36 odbornikov in 36 namestnikov.

z manj kakor 40.000 prebivalci iz 40 odbornikov in 40 namestnikov,

s 40.000 ali več prebivalci iz 48 odbornikov in 48 namestnikov.

Merodajno je zadnje ljudsko štetje.

§ 9.

Volitev se vrši po proporciju in z obveznimi kandidatuimi listami.

Volilni imeniki se morajo razgrniti osem dni, da jih vsakdo lahko vpogleda. Tekom te dobe se smejo zoper nje vlagati pri županu pismeni ugovori (reklamacije). To je razglasiti na občinski deski in vrhutega z oklicem pred cerkvami. V razglasu je navesti tudi dan, s katerim se prične osemdnevna reklamacijska doba.

Ugovore sme vlagati vsaka oseba, stara vsaj 21 let, ki redno biva v občini.

Ugovor je vložiti za vsako reklamacijo posebej in morajo izdajati vsi uradi brezplačno v to svrhu potrebna dokazila.

Vložene reklamacije mora predložiti župan tekom 3 dni okr. glavarstvu, ki odloča o reklamacijah.

Župan mora po razsodbah okr. glavarstva popraviti volilni imenik. Ko so volitve razpisane, se morajo popravljeni volilni imeniki zopet razgrniti za 3 dni vsakomur na vpogled.

Kdo lahko dobi volilni imenik?

§ 10.

V občinah z lastnim statutom mora mestni magistrat dati volilne imenike razmnožiti in jih na zahtevanje izročiti proti povračilu napravnih stroškov.

V ostalih občinah lahko vsak volivec prepiše volivne imenike v občinski pisarni v navadnih uradnih urah in sicer od 9. do 12. ure dopoldne.

v večjih občinah (z več kot 2000 prebiv.) pa tudi popoldne od 3. do 6. ure. Občina mora v ta namen napraviti vsaj tri poverjene prepise volilnih imenikov, in sicer mora vsekakor vsaka politična stranka, če dejansko obstoječa v občini, imeti priliko, da ga prepíše.

Kjer ni župana?

§ 11.

Kadar bi se razpustil občinski odbor, prevzame opravila, ki so glede občinskih volitev izročena županu, gerent.

Kako se razglasi volitev?

§ 12.

Volitve se morajo razglasiti vsaj 4 tedne prej na občinski deski in z oklicem pred cerkvijo. V tem razglasu se mora naznaniti vse, kar se tiče volitev, zlasti še število odbornikov in namestnikov, o razgrnitvi vol. imenikov, o načinu prijave kandidatnih listin I. dr.

O volilnih listinah.

§ 13.

Vsem volilnim upravičencem je vsaj osem dni pred volitvijo proti dostavnici vročiti volilne izkaznice in glasovnice.

Volilne listine, ki se ne dajo dostaviti, je shraniti pri županu in izročiti le volilnemu upravičencu ali izkazanemu zastopniku. Ako je istovetnost dvomljiva, se mora izkazati po pričah.

Tudi je volilne upravičence pri razglasitvi volitev opozoriti na to, da lahko pridejo osebno k občini po svoje volilne listine, ako bi jih ne bili prejeli iz kakršnegakoli vzroka najkasneje 48 ur pred volitvijo.

Volilne izkaznice in glasovnice.

§ 14.

Volilna izkaznica mora obsežati tekoče številke volilnega imenika, ime in priimek volilca, kakor tudi volišče in dan ter uro volitve.

Pri volitvah se smejo uporabljati le uradno izdane glasovnice, ki imajo pečat.

Namesto izgubljenih ali nerabljenih izkaznic ali glasovnic mora izdati župan duplikat izkaznice, oziroma drugo glasovnico vsakemu volilnemu upravičencu, ki to zahteva.

Volilni upravičenci, ki se izkažejo z volilno izkaznico, dobe proti odškodnini tudi pri glavarstvu uradne glasovnice.

Namesto izgubljenih ali nerabljenih glasovnic mora izročiti predsednik volilne komisije na dan volitve volilnim upravičencem na njih zahtevo drugo glasovnico.

Kandidatne liste.

§ 15.

Občinske odbornike in namestnike je voliti po obveznih listah.

Zato morajo politične stranke do določenega roka predložiti županu kandidatno listo za volitev občinskih odbornikov in namestnikov.

Kandidatne liste se morajo vpisati na uradno izdanem, z županovim podpisom, datumom in uradnim pečatom opremljenem tiskanem obrazcu, ki ga po končanem reklamacijskem postopanju proti odškodnini dobi pri županu vsak volilni upravičenec.

Le vsaka 4., 8., 12. itd. oseba na kandidatni listi sme biti ženska.

Pri kandidatih je navesti krstno ime, priimek, poklic in stanovanje.

Vsaka skupina mora predložiti kandidatno listo, ki mora obsežati toliko imen, kolikor je izvoliti občinskih odbornikov in namestnikov.

Kandidatne liste morajo biti najpozneje v petih dneh po razpoložitvi volilnih imenikov predložene županu. Župan mora v razglasu o volitvi objaviti dan in uro, do katere se smejo vlagati kandidatne liste. V kandidatno listo smejo sprejeti stranke kandidate izmed vseh oseb, ki morejo biti izvoljene.

§ 16.

Kandidatne liste morajo svojeručno podpisati vsi kandidati. Vsak volilec sme kandidirati samo pri eni stranki. Na kandidatni listi kandidati tudi potrdijo, da bodo volitev sprejeli.

§ 17.

Nepravilno izpolnjene kandidatne liste mora župan vrniti tekom 3 dni po vložitvi strankam v popravo. Zloraba imen raznih političnih strank ni dovoljena. Vrnitvo kandidatno listo se mora tekom 3 dni popraviti in jo nanovo predložiti županu, sicer je neveljavna. Zoper poziv je dopuščena pritožba na okr. glavarstvo, ki končno veljavno razsodi o njej. Pritožbo je vložiti tekom treh dni po izročitvi pri županu, ki jo mora v 24 urah predložiti pristojnemu okr. glavarstvu. Politično oblastvo mora pritožbo rešiti tekom 3 dni.

Kdo zastopa politično stranko?

§ 18.

Na vsaki kandidatni listi je imenovati izmed podpisancev eno osebo in nje namestnika, katera naj v imenu podpisancev občujeta z županom (mestnim magistratom) kot pooblaščen zastopnik dotične politične stranke.

Ako take prijave ni, se smatra prvi podpisanelec za zastopnika, drugi podpisanelec pa za njegovega namestnika.

Ako ima več kandidatnih list enake, podobne ali take označbe, ki bi utegnile provzročiti zamenjavo, mora župan pozvati zastopnike pozneje vloženi kandidatnih list, naj izpremenijo označbe.

§ 19.

Osebe, ki podpišejo kandidatno listo, ne da bi bile vpisane v volilnem imeniku, ali ki so podpisale več kandidatnih list, kaznuje okr. glavarstvo z globami do 2000 kron ali z zaporom do 14 dni. Gilobe se stekajo v občinski zaklad.

§ 20.

Kandidatne liste mora župan pregledati, ali so na njih imenovane le take osebe, ki smejo biti izvoljene, in ali niso posamezni kandidati vpisani na večjih listah. V tem primeru je dotične kandidate črtati iz vseh kandidatnih list.

§ 21.

Če se kakega kandidata izbriše iz kandidatne liste, mora župan to takoj naznaniti dotični stranki, da priglasi tekom 3 dni drugega kandidata.

§ 22.

Če stranke ne priglase novih kandidatov, ostane na koncu kandidatne liste toliko mest praznih, kolikor kandidatov je odpadlo. Lista je pa veljavna vseeno.

§ 23.

Pravilne kandidatne liste mora objaviti župan najkasneje 8 dni pred volitvami na občinski deski. Samo kandidatne liste, objavljene na ta način, je smatrati pri volitvi za veljavne.

Volitve brez volitev!

§ 24.

V občinah, kjer je bila vložena le ena sama veljavna kandidatna lista, proglasi župan brez volitve vse kandidate, predlagane v tej listi, za izvoljene.

III. oddelek.

Kako se voli.

Čas volitev.

§ 25.

Volitve se morajo vršiti na nedeljo. Začetek in zaključek volitve določi župan po potrebi; vendar mora doba za glasovanje trajati najmanj štiri ure. Točenje alkoholnih pijač je na dan volitve in dan poprej v vsej občini prepovedano.

Kje je volišče?

§ 26.

Za volišča je izbrati primerne prostore izven gostilen in krčem. Volišče za ženske mora biti ločeno od moškega. Ako je določenih več volilnih okrajev, mora župan za vsak okraj določiti posebno moško in posebno žensko volišče v dotičnem okraju.

Vsak mora voliti!

§ 27.

Vsak volilni upravičenec mora priti med določenim časom na določeno volišče k volitvi.

Volilne komisije.

§ 28.

Volitev vodijo volilne komisije.

Za vsako volišče imenuje župan pravočasno posebno volilno komisijo in določi obenem, katero volišče je glavno volišče.

Vsaka volilna komisija sestoji iz župana ali enega občinskega svetovalca kot predsednika in iz štirih volilcev.

Volilna komisija je odgovorna za to, da se volitev izvrši vestno. Nje članom se je zdržati vsakega vplivanja na glasovanje volilnih upravičencev.

Okraj, glavarstvo sme odposlati k volitvam na vsako volišče po enega zastopnika, ki mora paziti na to, da se ravna po zakonu. Pripuščati ne sme da bi volilna komisija prestopala svoje področje; upravičen je, da tudi med volitvijo odredi odpomoč zoper nezakonitosti.

Kjer je občinski odbor razpuščen, določi sestavo volilne komisije, ter imenuje prosto po svoji izbiri predsednika komisije in druge člane.

Stranke smejo nadzorovati volitve!

§ 29.

K volitvi je na željo strank pritegniti tudi zaupnike, ki imajo pravico biti navzočni pri volitvi, dokler se ne konča volilno opravilo.

Te zaupnike imenujejo stranke pred volitvijo županu, ki določi za vsako volišče in vsako stranko izmed predlagancev po enega zaupnika. Zaupniki so zgolj priče volilnega opravila in nimajo nobenega nadaljnjega vpliva na volitev.

Začetek volitev.

§ 30.

Volilno opravilo je javno.

Preden se začne glasovanje, mora predsednik volilne komisije opozoriti zbrane volilce, kako se bodo oddajale glasovnice in šteli glasovi. Volilna komisija določi po potrebi tudi posebno čakalnico za volilce.

Kakšne pravice ima volilna komisija?

§ 31.

Namen volilne komisije je, da zabrani volitev osebam, ki niso upravičene voliti. Volilna komisija mora v vsakem posameznem primeru izreči razsodbo, preden se voli dalje. Sklepa z nadpolovično večino. Predsednik glasuje le pri enakosti glasov.

Kako se vrši volitev?

§ 32.

Pred začetkom glasovanja se mora volilna komisija prepričati o tem, ali je volitvena posoda, določena za vlaganje glasovnic prazna.

Glasovanje je tajno in se izvrši po uradno izdanih in z uradnim pečatom opremljenih glasovnicah.

Najprej oddajo glasovnice člani volilne komisije.

Nato oddajo drugi volilci glasovnice po vrsti, kakor so prišli pred komisijo, prej pokazavši izkaznico predsedniku.

Predsednik volilne komisije prevzame od vsakega volilca glasovnico, dene vsako posamično, ne da bi jo odprl, v volitveno posodo in pazi na to, da nihče namesto ene same ne odda več glasovnic.

Oddajo glasovnic je zaznamenovati v volilnem imeniku in v poverjenem prepisu. Za to znanbo naj bo v volilnem imeniku poseben razpredlek.

Razen tega se morajo vpisati imena volilcev v glasovalnem zaznamku po vrsti, kakor volijo.

Ako se volilcu ni dopustilo glasovanje ker se ni dognala njegova istovetnost, je to posebej beležiti v volilnem imeniku in njega prepisu.

(Konec prih.)

K. D. Z. za kmeta.

Z ozirom na najnovejši klerikalni zločin nad našim kmetom je storila KDZ, takoj svojo dolžnost in poslala našemu poslancu A. Kristanu, ki je član proračunskega odseka naslednji telegram:

Sodragu

Antonu Kristanu
narodnemu poslancu

v Beogradu.

Protestirajte takoj proti plačevanju zemljiškega davka v dinarjih.

Načelstvo Kmetско del. zveze.

Naši poslanci bodo naredili svojo dolžnost za kmeta v polni meri, ne vemo pa, kaj bo rekla klerikalna vlada.

Dopisi.

Pogleite voditelje »Kmetске zveze«! Kmetски list piše: Razbojniki, banditi, pretepači, brezverci! Tako kriče nad nami že čez leto dni klerikalni listi »Slovenski gospodar«, »Domoljub« in drugi. Mi smo to vse lepo in mirno prenašali, zavedajoč se, da poie čuk vedno le od sebe in da pride za vsako hudobijo dan plačila. Kako so vpili zaradi pretepev v Šmarju, kako slavili Žebota kot svetnika-mučenika in kako se naše ljudi zmerjali z le njim prirojeno eleganco. No, sedaj je na sodišče preiskalo to stvar in spoznalo, da so zakrivali vse to početie klerikalci sami, ti, Žebot, Kranic in tovariši. Sodišče jih je obsodilo na občutno kazen. Žebot, tajnik KZ, na Štairskem, ki vas kmete v »Zvezi« za nos vodi, je bil nadalje kaznovan, ker je hotel podkuriti uradnike mariborskega magistrata. Proti vsem trem poštenjakovičem okoli vodstva KZ, na Štairskem, ter »Slovenskega gospodarja« in »Straže« Žebotu, Kranicu in Golecu pa se bo vršilo v kratkem nad 30 sodniških obravnav, med temi 14 slučajev pred poroto. To je višek, dosežen ne samo v naši državi, temveč sploh v Evropi. Kadar bo svetovna razstava, tedaj bo ta mariborska gospoda dobila prvo darilo. Proti tem ljudem in njihovim časopisom je bil bivši ptujski »Štairer« pravcati pritlikovec. In vi, poštene kmetie, se pustite še vedno za nos voditi takim ljudem! Ali so vam res že izpili vso pamet? Kdo bo plača veličanske stroške teh tožb? Gotovo »Kmetška zveza« iz sklada, za katerega beračijo celo po cerkvah. Vi, kmetie, si pritrgate pri ustih, da jim morete dajati sredstva, s katerimi vas naprejš ozmeriajo, potem na še plačajo sodniške stroške. Ubogo ljudstvo!

Klerikalci hočejo oropati kmeta!

Znano je, da našega malega kmeta, bajtarja in kajžarja najbolj tare zemljiški davek, ki je razmeroma zelo visok in je v prvi vrsti on vzrok, da zemlja našemu malemu kmetu malo ali nič ne nese. Velikemu klerikalnemu gruntarju se ta davek ne pozna mnogo, a pri malem kmetiču in bajtarju je bil pa pogosto le on vzrok, da je svoje borno posestvece čez mero zadolžil, da je moral končno pred dolgovi zbežati v Ameriko.

Sedaj je klerikalna vlada predložila parlamentu proračun za bodoče proračunsko leto in v tem proračunu je previden med dohodki tudi zemljiški davek. In kakšen?

Kolikor je plačeval kmetič doslej zemljiškega davka v kronah, naj bi ga plačeval bodoče v dinarjih. Torej klerikalna vlada, v kateri ima glavno besedo dr. Korosec in njegov kompanjon Protič, hoče povišati zemljiške davke našega kmetškega reveža za štirikrat. To je navadna klerikalna tatvina na kmetških žepih. In taka stranka si še upa trditi, da je prijateljica in zastopnica našega kmetškega ljudstva.

Kaj bo reklo k temu naše revno kmetško ljudstvo? Ali mu tudi to ne bo še odprlo oči?

Ljudstvo, obračunaj s temi tvojimi „prijatelji“ ob volitvah!

Po svetu.

V ospredju vseh dogodkov stoje danes laška barabstva

v Trstu. Italija drvi z vso paro v propad. Laška vlada, v kateri imajo glavno besedo klerikalci, ve, da stoji dežela pred popolnim polomom in revolucijo. Kakor obešenec išče vseh sredstev, da bi se rešil, skušajo obrniti pozornost sestradanega in prevaranega ljudstva na zunanje dogodke, v to svrhu naroča razna grozodejstva v zasedenem ozemlju. Tako so laški pandurji pred kratkim v Prvačini napadli mirno slovesno procesijo in prelili nedolžno slovensko

kri.

Dalje so izzivali v Splitu, trgali naše zastave in končno je priplul na obalo še italijanski motorni čoln, ki je začel brez povoda streljati v naše ljudi. Naša varnostna straža je seveda odgovorila na ta napad in poveljnik laške bojne ladje „Puglia“ je plačal svoje nesramno izzivanje s svojim življenjem. V torek, dne 13. t. m. so pa uprizorili podivjani laški nacionalisti v Trstu grozodejstva, kakršna se pri nas niso še vršila že od turških časov sem. Pod zaščito

laške vlade

je nekaj brezvestnih zločincev nahujskalo tržaške laške barabe, da so vprizorile strašen pokolj Slovencev in razdejanje našega imetja po Trstu. Zažgali in popolnoma so uničili veličastno stavbo slovenskega „Narodnega doma“ v Trstu, popolnoma so razbili in uničili skoro vse naše denarne zavode po Trstu, uničili in razdejali so srbsko pravoslavno cerkev ter celo

napadli naš konzulat.

kjer so razbili vse. Napadli so tudi več zasebnih stanovanj znanejših osebnosti, odkoder so odnesli vse. To je barbarstvo, ki presega res že prav vse meje in vse kaže, da Lah!

hočejo vojno z Jugoslavijo.

Mi upamo, da se naša država ne bo dala zapeljati od takih zločinskih izzivanj laške vlade in laških tržaških barab in da bo ohranila mirno kri, ker to bo — najgroznejša kazen za vladajočo laško liberalno-klerikalno kliko. Naša vlada ne sme posegati v te dogodke in izzvati kakega spopada, maščevanje naj prepusti ubogemu laškemu ljudstvu, ki bo samo in grozno maščevalo to zločinsko početie klerikalnih laških mogotcev, kajti to le pospešuje revolucijo v Italiji. Laško klerikalno-liberalno kliko, ki danes vlada tam, čaka ista usoda, kakor ruskega carja in njegove hlapce. Ljudstvo samo je pa nedolžno in njega ne smemo delati odgovornega za ta početja.

Tudi iz drugih primorskih mest

prihajajo poročila o laških barbarstvih in požigih, zato je tem potrebnejše, da ohranimo mirno kri in da ne damo niti najmanjšega povoda

za novo vojno,

ki bi prelila zopet le ogromno nedolžne krvi. Vsako hujskanje neodgovornih ele-

mentov na vojno moramo brezpogojno že v kali zadušiti.

Angleži

so sklenili mir z ruskimi boljševiki. Doslej se je ententa trdovratno upirala stopiti v vsak stik z boljševiki, ker je pa opazila, kako nevarni ji postajajo povsod, ji ni preostajalo drugega, nego pobotati se z njimi. Prvi so uvideli to Angleži in sklenili z njimi dogovor, po katerem se vzbostavilo med obema državama zopet normalne razmere.

Iz Kmetско delavske zveze.

Vse zaupnike iz ptujskega okraja, ki se zanimajo za „Kmetско del. zvezo“ in jim je na tem, da bi se ista razširila tudi po tem okraju vabimo v nedeljo, dne 25. julija 1920 ob 9. uri dopoldne na važen zaupniški sestanek v Ptuj v prostorih strokovnih organizacij v Prešernovi ulici št. 27 I., da se porazgovorimo, kako naj se začne z organizacijskim delom v tem okraju. Pridite vsi, ki vam je na tem, da se KDZ, razširi med ljudstvom in prepreči vsako izkoriščanje kmetско-delavskega ljudstva po kapitalističnih in meščanskih strankah.

Osrednje tajništvo.

Pravila podružnic so razposlana in ponovno opozarjamo vse kraj. organizacije, da jih čim prej predložijo svojim okraj. glavarstvom. Če jih bo kaka podružnica pomotoma ne prejela, naj javi to takoj osrednjemu tajništvu KDZ. Razpečajte tudi vse brošure, ki ste jih prejeli.

Občinske volitve. Danes prinašamo nov občinski volilni red, ki ga naj vsak shrani. Odbori krajevnih organizacij KDZ, naj začnejo čim prej pripravljati občinske volitve v smislu volilnega reda. Sestavite sami zase seznam volilcev, ki bodo volili z nami in sezname onih, katere bi se dalo še pridobiti in začnite potem nemudoma z agitacijo.

Kraj. organizacija KDZ, v Ljubnem priredi dne 25. t. m. popoldne veliko ljudsko veselico v korist KDZ. Pozivljamo vse naše pristaše iz sosednjih občin, da se je udeležijo v obilnem številu.

Celje. Jugoslov. soc. dem. stranka priredi v nedeljo, dne 25. julija 1920 ob 9. uri predpoldne pri lepem vremenu na vrtu, pri slabem v veliki dvorani hotela Unijon veliki javen ljudski shod. Na shodu poročata ss. Anton Kristan in Svetek iz Ljubljane. Na ta shod vabimo tudi vse zaupnike iz celjskega okrožja. Kmetje! udeležite se tega shoda tudi Vi!

Shodi K. D. Z.

KDZ, priredi z nastopnim dnevnim redom: 1. Ljudski shod; 2. vpisovanje v krajevno organizacijo KDZ.; 3. ustanovni občni zbor KDZ.; — naslednja zborovanja po Sloveniji:

V nedeljo 25. julija t. l.

V Žužemberku ob 8. uri dopoldne. Dvor pri Žužemberku ob 15. uri (ustanovni občni zbor odpade).

Št. Lenart v Slov. Gorici ob 9. uri dopoldne pri Kurbusu.

Ruše pri Mariboru ob 8. uri dopoldne v gostilni gosp. Prevca. (Ustanovni občni zbor odpade).

Velike Lašče na trgu pred Navrtnikovo hišo ob 7. uri dopoldne.

Zaupniki, skrbite za obilno udeležbo ter nam takoj naznanite lokale za gori napovedane shode, kje naj se vršijo in čas, če bi bilo drugače bolj na mestu, n. pr. kje popoldne namesto dopoldne in

obratno. Na teh shodih se bo tudi razpravljalo o občinskih volitvah, zato so zelo važni.

Osrednje tajništvo KDZ.

■ Iz naše države. ■

Pokrajinske vlade ne smejo več kovati naredb. Dosedaj je sibal posamezni poverjenik kar na svojo roko nove naredb. s čimer se je bila javnost že vsa zmešala. Sedaj je ministrski svet sklenil, da ne sme nobena pokrajinska vlada izdati zakonov in naredb brez poprejšnjega dovoljenja ministrstva.

Voina sodišča so razouščena po vsej naši državi.

Občinske volitve se bodo vršile najbrže koncem meseca septembra. Volitve v parlament pa meseca novembra ali decembra. Ako pa bo šlo narodno predstavništvo, kakor se čuje, za dva meseca na počitnice, se bo seveda vse zopet zavleklo.

Koliko poslancev dobi Slovenija? Novi volilni red za naš državni zbor določa za vso državo 56 volilnih okrožij s 414 poslanci. Slovenija dobi tri volilna okrožja z 38 poslanci.

Belgrajska vlada je v stalni krizi. Ministri sami ne vedo ali bi se skregali in šli zopet narazen, ali naj bi ostali še skupaj in pod firmo „koncentracijska vlada“ vlekli ljudstvo za nos.

Ljubljanska vlada, ki sestoji iz 7 zarizanih klerikalcev očitno še vedno ne misli odstopiti, čeprav ne uživa med ljudstvom prav nobene zaslombe, obratno vzbuja največjo nevoljo. Po pravici tudi, saj gazi pravice ljudstva z vsemi 14 nogami. Pred kratkim je izdala dve naredbi, ki sta protipostavni in ž njima je vzela občinama Celje in Ptuj vso avtonomijo. In ti sleparji še pravijo, da so demokratični.

Parlament se bavi sedaj večji del z dogodki v zasedenem ozemlju, nato pa pridejo na vrsto ratifikacije mirovnih pogodb.

Naše meje bo v prihodnjih tednih natančno določila posebna internacionalna komisija. Najpreje se natančno določi meja proti Avstriji. Skrajni čas je že in mi tudi upamo, da se potem vendarle že enkrat uvedejo zopet mirovni odnosi in se odpravijo tiste velike obmejne sitnosti.

Zakaj je treba moliti in agitirati za klerikalne časopise? Pred kratkim so ukazali naši škofje vsestransko agitacijo za takozvano katoliško časopisje. Vpreči se je morala vsa duhovščina v službo prižnice, spovednice i. dr. Sedaj smo zvedeli vzrok. »Slovenskemu gospodarju« je padlo število naročnikov od 30.000 na 17 tisoč. »Straža« pa ima sploh le borih 3000 naročnikov. Klerikalna barka se potaplja.

Nova duhovniška bira. Po novem finančnem zakonu bo moral vsak davčni obvezanec še posebej plačevati po dva dinarja na leto. Na ta način se bo zbralo blizu štiri milijone dinarjev, ki jih bo ministrstvo razdelilo med posamezne župnije sorazmerno to številu davčnih obvezancev. Ali bo potem odpadla dosedanja bira v blagu? Račovedni smo, če bodo duhovniki sprejeli ta denar? Mi bi rekli, da ne, ker pravijo, da nim nima država ničesar ukazovati, zato bi jim morda ne smela tudi ničesar — plačati.

Brez kart ne hodite na vlak! Dosedaj je bilo treba doplačati le eno krono, če se je vstopilo v vlak brez karte. V bodoče bo pa znašala globa 40 kron, a vrhutega bo treba plačati tudi še dvojno vozmino.

Razprava proti Stjepanu Radiću, voditelju (pravzaprav zapeljivcu) hrvatskih

kmetov, se vrši v Zagrebu in bo trajala osem dni. Radić je obtožen veleizdaje proti naši edinstveni državi.

Izvoz opeke je naša vlada dovolila za dinarsko valuto. Sedaj šele bo drago zidanje doma!

Kuhanje špirta prosto. Dosedaj je imela Srbija monopol za proizvodnjo alkohola, sedaj pa je kuhanje špirta prosto. Obenem je dovoljeno, da se otvori v državi 20 novih tovarn za špirit.

Cena sladkoru je padla v Ljubljani od 84 kron na 50 K.

Papirnati drobiž mestne občine ljubljanske ostane v veljavi še do 31. decembra 1920.

Plače prometnemu osebiu na železnicah so se zvišale za 50 odstotkov.

Enotno blago za obleko in perilo nameravajo vpeljati na Češkem, vsled česar bi bilo blago cenejše in bi se ga mnogo več izdelalo. Moški se bodo že vdali, toda ženske?

Gospodarske vesti.

Gospodinjki tečaji po deželi. Poverjenišтво za kmetijstvo priredi tudi v letu 1920./21. več gospodinskih tečajev po deželi do 24. decembra t. l. in drugi tečaj 10 tednov. Prvi tečaj se vrši od 18. oktobra do 24. decembra t. l. in drugi tečaj od 3. januarja do 15. marca 1921. Za te tečaje lahko prosijo županstva, župni uradi, kmetijske podružnice in druga društva. V gospodinski tečaj se sprejema po 16 do kvečjemu 20 udeleženk. Stroške za prehrano (kosilo) nosijo dekleta, stroške za učiteljice in učne pripomočke prevzame poverjenišтво za kmetijstvo, potrebne prostore s pritisklinami za tečaj in za 2 učiteljici kakor tudi potrebna drva pa mora preskrbeti dotično županstvo, župni urad, društvo itd. Imenovani interesi, ki želijo prirediti letošnjo jesen ali po zimski gospodinski tečaj, naj se obrnejo na poverjenišтво za kmetijstvo v Ljubljani zadnji čas do 20. julija t. l.

Prodajanje smodnika. Voini minister je izdal sledeči odlok. Dovoljujem, da se sme smodnik iz državnih skladišč prodajati cerkvam, samostanom, šolam, državnim in občinskim oblastvom in napravam kakor tudi zasebnim korporacijam zaradi cerkvenih in drugih verskih in posvetnih svečanosti in slavnosti za streljanje iz topičev. Pri kupovanju smodnika za te namene morajo kupci prošnji za nakup priložiti tudi dovolitev policijskega oblastva, da jim je nakup v ta namen dovoljen.

Plesnoba v kletih škoduje, ker kviri posodo in zrak. V slabem zraku ne more biti dobrega vina. Plesnoba v kletih zatremu na najenostavnejši način tako-le: Plesniv zid, ki je itak vedno tudi vlažen, poprašimo s prahom živega apna. Prah se na zidu ugasi in s tem uniči obenem plesnobne in druge škodljive glive. Drugi dan se zid omete z ostro metlo in klet posnaži. Klet je dobro še pobeliti.

Papir zoper muhe. V 190 gramih vode raztopi tri grame kobalovega klorida, ki ga kupiš lahko v drogeriji, in prideni še 10 gramov sladkorja. V tekočini namoči pivni papir in ga razprostri na krožnik ter postavi tja, kjer hočeš muhe uničiti.

☞ Drobiž. ☞

Dnevnik za otroke v Franciji. Na zborovanju v Toursu je sklenila skupina francoskih učiteljev in učiteljic, da začne izdati dnevnik za otroke. Dnevnik bo gojil literaturo (pesmi, pripovedke iz biografij

in s slikami), ter znanstvo (iznajdbe, zgodovino, zemljepis in potopise, umetnost, ki bi bila v nekem oziru muzei za otroketer glasbo z enostavnimi notami, humoristiko in karikature. Posebna rubrika bi bi bila na razpolago otroškim sotrudnikom.

Nacionalizacija otrok v Franciji. Po nekem načrtu bi ostali francoski otroci pri stariših poslej samo do svojega osmega leta starosti. Pozneje bi prevzela od roditeljev otroke država, ki bi jih tudi vzgajala. Roditelji ne bi imeli pravice, da soddločajo o bodočem poklicu svojih otrok. Mladina bi pohačala skupno šolo do 14. leta, o nadaljni smeri njihove vzgoje, ki naj bi bila ali intelektualna ali profesionalna bi odločala država. Stroške za vzgojo in izobrazbo bi seveda krila država sama.

Radi pomanjkanja premoga. Znanesteklene salone barona Rothschilda na Dunaju bodo radi pomanjkanja premoga porabili. Vseh takih cvetličnih soban je bilo 81. V njih so se gojile najnežnejše cvetlice. Da so imeli stekleni saloni vedno primerno temperaturo, je bilo treba pokuriti 500 vagonov premoga vsako leto, kar je vendarle prevelik luksuz v teh časih pomanjkanja premoga.

Listnica tajništva K. D. Z.

Pazite na naslove in podpisujte se razločno! Nekdo nam je poslal odrezke neprodanih „Ljudskih glasov“, ne da bi bil kaj pripisal, niti na kuverto ni napisal svojega imena. Ker je poštni pečat nečitljiv, ne vemo niti iz katerega kraja je.

Vse krajevne organizacije KDZ. prosimo, da naznanijo shode ali druge prireditve, če mogoče najmanj 2—3 tedne pred določenim dnevom. Vse dopise, objave itd. za „Ljudski glas“ naj pošiljajo najkasneje do vsake sobote.

Osrednje tajništvo KDZ.

Ste preveč občutljivi za mrzli zrak? Vsakovrstne bolečine se takoj pojavljajo? Slabost? Oj kako tu ublažujejo bolečine in utirajo telo masaže s Fellerjevim pravi Elza-fluidom! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 36 kron.

Potrebovali bi odvajajoče, želodec okrepčujoče sredstvo? Poslužite se je Fellerjevih pravih Elza-kroglic; 6 škatlic 18 kron. Omot in poština posebej, a najceneje. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 358, Hrvatska. F.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo
sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 13. ure
in jih obrestuje po čistih

4%

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obrestli se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru. Posojila daje svojim zadrugnikom proti vključbi, na osebni kredit proti poročilu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskontujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

Miši-podgane stenice-ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porablja moje najbolj preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 10—, za podgane in miši K 10—; za ščurke K 10—, a posebno močna vrsta K 20—; posebno močna tinktura za stenice K 10—; uničevalec molje K 10—; prašek za uši v obleki in perilu K 6— in 10—; proti mravljam K 10—; proti ušem pri perutnini K 10—; prašek proti mrčesu K 6— in 12—, proti ušem pri ljudeh K 5— in 10—; mazilo za uši pri žilvinah K 6— in 10—; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 10—; mazilo proti garjam K 10—.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport
M. Jünker, Zagreb 45., Petrinjska ulica 3.

Oblastem je odgovoren Ign. Mihevc.